

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce, and Science College
Ahmednagar (Autonomous)
(Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune)

National Education Policy (NEP)
Choice Based Credit System (CBCS)

Programme Framework
B. A. - I (Marathi)

Implemented from
Academic Year 2024-25

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
**New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)**

Board of Studies in Marathi

Sr. No.	Name	Designation
1.	Prof. Dr. Yelwande Laxmikant Ramesh	Chairman
2.	Dr. Sayyad Maheebub Bansibhai	Member
3.	Dr. Yethekar Navnath Suryabhan	Member
4.	Dr. Bhalsing Vaishali Srikrishna	Member
5.	Prof. Dr. Malunekar Machhindra Keruji	Member
6.	Asst. Prof. Langote Nilesh Madhukar	Member
7.	Prof. Dr. Rathod Rajaram Ginyandev	Academic Council Nominee
8.	Dr. Dhembare Ganpatrao Ramdas	Academic Council Nominee
9.	Prof. Dr. Pawar Dilip Pundlik	Vice-Chancellor Nominee
10.	Dr. Sinare Popat Yadav	Alumni
11.	Mr. Lanke Sudhir Anandrao	Industry Expert

1. Prologue/ Introduction of the programme :

महाविद्यालयात शिक्षणासाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक पार्श्वभूमी ही ज्ञानरचनावादाची आहे. या विद्यार्थ्यांचे पूर्वानुभव, पूर्वज्ञान हे जिज्ञासा, निरीक्षण, प्रयोग, सर्जनशीलता, उपाययोजना व समस्या निराकरण अशा अध्ययन-अध्यापन सूत्रांतून निर्माण झालेले आहे.

हा अभ्यासक्रम तयार करित असताना काही आधारभूत तत्त्वे स्वीकारली आहेत. भारताला ज्ञान महासत्ता बनविण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये आवश्यक कौशल्य व ज्ञानप्राप्ती तसेच विज्ञान, तंत्रज्ञान, शिक्षण आणि औद्योगिक क्षेत्रामधील मनुष्यबळाची कमतरता दूर करण्यासाठी; भारतातील लोकसंख्येला गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, नाविन्यपूर्ण शिक्षण व संशोधनाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी भारत सरकारने नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० लागू केलेले आहे. या नवीन शैक्षणिक धोरणामध्ये सर्वांगीण आणि बहुविद्याशाखीय शिक्षणप्रणालीचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे.

या नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची उद्दिष्टे प्रत्यक्षात अमलात आणताना, विद्यार्थीकेंद्री, आंतर्विद्याशाखीय, रोजगाराभिमुख, कौशल्याधिष्ठीत असे भाषा व साहित्याचे अभ्यासक्रम निर्माण करणे गरजेचे आहे. तसेच जीवन कौशल्य विकासासाठी भाषा, साहित्य, कला ही माध्यमे अधिक परिणामकारकतेने समजावून घेणे आवश्यक झाले आहे. साहित्यिक क्षमता, भाषिक क्षमता वाढीसाठी, जीवनाच्या आकलनासाठी आणि प्रगल्भतेसाठी विद्यार्थी सिद्ध करणे; ही आजची गरज बनली आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून पुनर्रचित पदवी वर्गाच्या अभ्यासक्रमात खालील मुद्द्यांचा विचार अभिप्रेत आहे.

१. मराठी भाषा, मराठी साहित्य आणि मराठी संस्कृती यांचे अध्ययन करणे.
२. प्राचीन भारतीय ज्ञानपरंपरेचा परिचय करून देणे.
३. साहित्यविषयक आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन क्षमता विकसित करणे.
४. साहित्याभ्यासातून जीवनविषयक समज विकसित करणे.
५. मराठी भाषेची उपयोजनात्मक कौशल्ये विकसित करणे.
६. प्राचीन, मध्ययुगीन आणि अर्वाचीन मराठी साहित्याची परंपरा तसेच निवडक साहित्याचा परिचय करून देणे.
७. जागतिकीकरणात विविध क्षेत्रांना सामोरे जाण्यासाठी मराठी भाषिक क्षमतेचा विकास करणे.
८. स्थानिक मराठी बोलीभाषा आणि मराठी संस्कृतीचा अभ्यास करणे.
९. व्यावसायिक आस्थापनांसाठी आवश्यक असणारी कौशल्ये विकसित करणे.

2. Programme Outcomes (POs)

१. मराठी भाषा, साहित्य आणि मराठी संस्कृतीची ओळख होते.
२. विद्यार्थ्यांच्या वाङ्मयीन अभिरूचीत वाढ होते.
३. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक असणारे भाषेचे ज्ञान प्राप्त होते.
४. साहित्य अभ्यासातून जीवनविषयक समज विकसित होते.
५. व्यावसायाभिमुख क्षेत्रांसाठी आवश्यक असणारी भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतात.
६. स्थानिक मराठी बोलीभाषा आणि स्थानिक संस्कृतीचा परिचय होतो.
७. प्राचीन भारतीय ज्ञानपरंपरेची ओळख होते.
८. प्राचीन, मध्ययुगीन आणि अर्वाचीन मराठी साहित्याची परंपरा तसेच साहित्याचा परिचय होतो.

B. A. Programme Framework: Credit Distribution

Level / Difficulty	Sem	Subject-1				Subject-2	Subject-3	GE/OE	SEC	IKS	AEC	VEC	CC	Total
Certificate 4.5 / 100	I	04				04	04	2	-	2	2	2	2	22
	II	04				04	04	2	2	--	2	2	2	22
		Credits Related to Subject Selected as Major				Selected as Minor		GE/OE	SEC	IKS	AEC	VEC	CC	Total
		Major Core	Major Elective	VSC	FP / OJT/ CEP/RP									
Diploma 5.0 / 200	III	06	--	2	2 (FP)	04	--	02	2		2	--	2	22
	IV	06	--	2	2 (CEP)	04	--	02	2	--	2	--	2	22
Degree 5.5 / 300	V	10	04	2	2 (FP)	02	--	--	--	2	--	--	--	22
	VI	10	04	2	4 (OJT)	02	--	--	--		--	--	--	22
Total		40	08	08	10	18	08	08	06	04	08	04	08	132
6.0/400 Honours	VII	14	04	-	RM-04	-								22
	VIII	14	04	-	OJT-04	-								22
6.0/400 Honours with Research	VII	10	04	-	RM-04 RP-04	-								22
	VIII	10	04	-	RP-08									22
Total		68/60	16	08	18/26	18	08	08	06	04	08	04	08	176

B. A. Programme Framework: Course Distribution

Level / Difficulty	Sem	Subject-1				Subject-2	GE/OE	SEC	IKS	AEC	VEC	CC	Total
Certificate 4.5 / 100	I	01				01	01	-	01	01	01	01	07
	II	01				01	01	01	--	01	01	01	07
		Credits Related to Subject Selected as Major				Minor	GE/ OE	SEC	IKS	AEC	VEC	CC	Total
		Core	Elective	VSC	FP / OJT/ CEP								
Diploma 5.0 / 200	III	02		01	01	01	01			01	--	01	08
	IV	02		01	01	01	01			01	--	01	08
Degree 5.5 / 300	V	03	01	01	01	01	--	--	01	--	--	--	08
	VI	03	01	01	01	01	--	--		--	--	--	07
Total		12	02	04	04	06	04	02	02	04	02	04	44
6.0/400 Honours	VII	04	01	-	RM-01								06
	VIII	04	01	-	OJT-01	-							06
6.0/400 Honours with Research	VIII	03	01	-	RM-01 RP-01	-							06
	VIII	03	01	-	RP-01								05
Total		18/16	04	04	06/07	06	04	02	02	04	02	04	56/55

B. A. -I (Marathi): Credits and Courses in Bracket

Level / Difficulty	Sem	Subject (Marathi)				IKS	Total
4.5 Certificate	I	04 (01)					04 (01)
	II	04 (01)				--	04 (01)
		Core	Elective	VSC	FP / OJT/ CEP		
5.0 Diploma	III	06 (02)		02 (01)	02 (01)		10 (04)
	IV	06 (02)		02 (01)	02 (01)		10 (04)
5.5 Degree	V	10 (03)	04 (01)	02 (01)	02 (01)	02 (01)	
	VI	10 (03)	04 (01)	02 (01)	04 (01)		
Total		40 (12)	08 (02)	08 (04)	10 (04)	02 (01)	
6.0 Honours	VII	14 (04)	04 (01)	-	RM-04	-	22 (06)
	VIII	14 (04)	04 (01)	-	OJT-04	-	22 (06)
6.0 Honours with Research	VII	10 (03)	04 (01)	-	RM-04 (01) RP-04 (01)	-	22 (06)
	VIII	10 (03)	04 (01)	-	RP-08 (01)		22 (05)

Programme Framework (Courses and Credits): B. A. Marathi

Sr. No.	Year	Semester	Level	Course Type	Course Code	Title	Credits
1.	I	I	4.5	DSC-01	BA-MR 111T	विशिष्ट साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : कथा	04
2.	I	II	4.5	DSC-02	BA-MR 121T	विशिष्ट साहित्य प्रकाराचा अभ्यास : नाटक	04
3.	II	III	5.0	DSC-03	BA-MR 231T	विशिष्ट साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : कविता	04
4.	II	III	5.0	DSC-04	BA-MR 232T	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१६००)	02
5.	II	III	5.0	VSC-01	BA-MR 233T	मुद्रितशोधन: व्यावसायिक संधी	02
6.	II	III	5.0	FP-01	BA-MR 234P	क्षेत्रभेट- १	02
7.	II	IV	5.0	DSC-05	BA-MR 241T	विशिष्ट साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी	04
8.	II	IV	5.0	DSC-06	BA-MR 242T	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१६०० ते इ.स.१८१८)	02
9.	II	IV	5.0	VSC-02	BA-MR 243T	जनसंपर्कासाठी लेखन	02
10.	II	IV	5.0	CEP-01	BA-MR 245P	समाजाभिमुख प्रकल्प	02
11.	III	V	5.5	DSC-07	BA-MR 351T	भारतीय साहित्यविचार	04
12.	III	V	5.5	DSC-08	BA-MR 352T	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान – भाग १	04
13.	III	V	5.5	DSC-09	BA-MR 353T	जाहिरात लेखन	02

NEP 2.0

14.	III	V	5.5	DSE-01	BA-MR 354T	साठोत्तरी साहित्य प्रवाह	04
15.	III	V	5.5	VSC-03	BA-MR 355T	पटकथा लेखन भाग -१	02
16.	III	V	5.5	FP-02	BA-MR 356P	क्षेत्रभेट- २	02
17.	III	V	5.5	IKS-02	BA-MR 357T	मध्ययुगीन मराठी संस्कृती आणि ज्ञानपरंपरा	02
18.	III	VI	5.5	DSC-10	BA-MR 361T	पाश्चात्य साहित्यविचार	04
19.	III	VI	5.5	DSC-11	BA-MR 362T	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान – भाग २	04
20.	III	VI	5.5	DSC-12	BA-MR 363T	उपयोजित लेखनकौशल्ये	02
21.	III	VI	5.5	DSE-02	BA-MR 364T	स्त्रीवादी साहित्य	04
22.	III	VI	5.5	VSC-04	BA-MR 365T	पटकथा लेखन भाग -२	02
23.	III	VI	5.5	OJT-01	BA-MR 366P	नोकरी प्रशिक्षण	04

B. A. Marathi (Honours)

24.	IV	VII	6.0	DSC-16	BA-MR 471T	मराठीचे व्याकरण भाग -१	04
25.	IV	VII	6.0	DSC-17	BA-MR 472T	मराठी साहित्याचा इतिहास (१८१८ ते १९२०)	04
26.	IV	VII	6.0	DSC-18	BA-MR 473T	ऐतिहासिक भाषाविज्ञान	04
27.	IV	VII	6.0	DSC-19	BA-MR 474T	निवेदन कौशल्यातील व्यवसायाच्या संधी	02
28.	IV	VII	6.0	DSE-03	BA-MR 475T	अ. ग्रामीण साहित्य ब. भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये भाग -१	04
29.	IV	VII	6.0	RM-01	BA-MR 476T	संशोधन पध्दती आणि प्रबंधलेखन	04
30.	IV	VIII	6.0	DSC-20	BA-MR 481T	मराठीचे व्याकरण भाग -२	04
31.	IV	VIII	6.0	DSC-21	BA-MR 482T	मराठी साहित्याचा इतिहास (१९२० ते २०१०)	04
32.	IV	VIII	6.0	DSC-22	BA-MR 483T	समाज भाषाविज्ञान	04
33.	IV	VIII	6.0	DSC-23	BA-MR 484T	प्रकाशन व्यवहार आणि संपादन	02
34.	IV	VIII	6.0	DSE-04	BA-MR 485T	अ. दलित साहित्य ब. भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये भाग -२	04
35.	IV	VIII	6.0	OJT-02	BA-MR 486P	नोकरी प्रशिक्षण	04

B. A. Marathi (Honours with Research)

24.	IV	VII	6.0	DSC-16	BA-MR 471T	मराठीचे व्याकरण भाग -१	04
25.	IV	VII	6.0	DSC-17	BA-MR 472T	मराठी साहित्याचा इतिहास (१८१८ ते १९२०)	04
26.	IV	VII	6.0	DSC-18	BA-MR 473T	ऐतिहासिक भाषाविज्ञान	02
27.	IV	VII	6.0	DSE-03	BA-MR 475T	अ. ग्रामीण साहित्य ब. भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये भाग -१	04
28.	IV	VII	6.0	RM-01	BA-MR 476T	संशोधन पध्दती आणि प्रबंधलेखन	04
29.	IV	VII	6.0	RP-01	BA-MR 477P	संशोधन प्रकल्प - १	04
30.	IV	VIII	6.0	DSC-19	BA-MR 481T	मराठीचे व्याकरण भाग -२	04
31.	IV	VIII	6.0	DSC-20	BA-MR 482T	मराठी साहित्याचा इतिहास (१९२० ते २०१०)	04
32.	IV	VIII	6.0	DSC-21	BA-MR 483T	समाज भाषाविज्ञान	02
33.	IV	VIII	6.0	DSE-04	BA-MR 485T	अ. दलित साहित्य ब. भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये भाग -२	04
34.	IV	VIII	6.0	PR-02	BA-MR 486P	संशोधन प्रकल्प - २	08

New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)
Syllabus
B. A.-I (Marathi)

Title of the Course: विशिष्ट साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : कथा								
Year: I				Semester: II				
Course Type	Course Code	Credit Distribution		Credits	Allotted Hours	Allotted Marks		
		Theory	Practical			CIE	ESE	Total
DSC-01	BA-MR 111T	04	00	04	60	30	70	100

Learning Objectives:

1. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्यासंबंधी रुची निर्माण करणे.
2. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेचा व विविध प्रकारांचा परिचय करून देणे.
3. विद्यार्थ्यांमध्ये कथा आस्वादाची डोळस क्षमता विकसित करणे.
4. विद्यार्थ्यांना सामाजिक, सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून कथेचा अन्वयार्थ समजावून देणे.

Course Outcomes (Cos)

1. कथा या साहित्यप्रकाराच्या अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्यासंबंधी रुची निर्माण होते.
2. मराठी साहित्यातील विविध कथाप्रकारांचा परिचय होतो.
3. कथा या साहित्यप्रकारातील विविध लेखकांची ओळख होते.
4. कथा आस्वादाची डोळस क्षमता विकसित होते.
5. विद्यार्थ्यांना सामाजिक, सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून कथेचा अन्वयार्थ समजून घेता येतो.

Detailed Syllabus:

Unit I: कथा : संकल्पना व स्वरूप (१५)

1. कथा : संकल्पना व स्वरूप
2. कथेचे घटक व कथेचे प्रमुख प्रकार
3. वाटचाल

Unit III: नेमेलेल्या निवडक कथा (ग्रामीण, दलित, आदिवासी) (१५)

1. काळीज विकल्याची गोष्ट - अप्पासाहेब खोत
2. भूक - बाबुराव बागुल
3. भाकर - बाबाराव मडावी

Unit III: नेमेलेल्या निवडक कथा (विनोदी, स्त्रीवादी, विज्ञान) (१५)

1. म्हातारी व वाघ - प्रा. संतोष गोणबरे
2. हे बंध रेशमाचे - भारती भाईक
3. अतिरेकी - अरुण मांडे

Unit IV: व्यावहारिक मराठी

(१५)

1. अर्जलेखन : अर्जाचे विविध नमुने, विनंतीअर्ज, नोकरीसाठी अर्ज, माहितीच्या अधिकारातील अर्ज
2. पत्रलेखन : खासगी पत्रव्यवहार प्रशासनिक पत्रव्यवहार, व्यावसायिक पत्रव्यवहार, इ-मेल
3. स्वपरिचयपत्र

Suggested Readings/Material:

1. मराठी साहित्य प्रेरणा आणि स्वरूप, संपादक डॉ. गो. मा. पवार, डॉ. म. द. हातकणंगलेकर
2. साहित्यमूल्य आणि अभिरुची. डॉ. गो. मा. पवार
3. काही साहित्यिक काही साहित्यकृती. डॉ. भीमराव कुलकर्णी
4. साहित्य अध्यापन आणि प्रकार. वा. ल. कुलकर्णी गौरव ग्रंथ, संपादक श्री. पु. भागवत. डॉ. सुधीर रसाळ.
5. कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, सुधा जोशी. मौज प्रकाशन
6. मराठी कथा विसावे शतक, संपादक के. ज. पुरोहित, सुधा जोशी व्यावहारिक मराठी पुणे विद्यापीठ प्रकाशन
7. साहित्यिक गौरी देशपांडे, डॉ. महादेव वाळुंज, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
8. बाबुराव बागुलांच्या कथेतील दलित, डॉ. राजाभाऊ भैलुमे
9. दलित व दलितेतरांची कथा एक अभ्यास, डॉ. श्रीराम गडकर
10. भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र शासनाने प्रकाशित केलेले विविध कोश
11. मराठी शुध्दलेखन प्रदीप, मो.रा.वाळंबे, जुनी आवृत्ती, नितीन प्रकाशन, पुणे-३०
12. मराठी शुध्दलेखन प्रदीप, मो.रा.वाळंबे, संपा. अरुण फडके, पुणे-३०
13. मराठी लेखन मार्गदर्शिका, राज्य मराठी विकास संस्था, यास्मिन शेख
14. मराठी शब्दलेखन कोश, यास्मिन शेख, हर्मिस प्रकाशन, पुणे
15. शुध्दलेखन विवेक, डॉ. द.न.गोखले, सोहम प्रकाशन, पुणे-३०
16. मुद्रितशोधन, वाय.ए. धायगुडे, दि पूना प्रेस ओनर्स असोसिएशन
17. मराठी लेखनकोश, अरुण फडके, ढवळे प्रकाशन, मुंबई

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)
Syllabus
B. A.-I (Marathi)

Title of the Course: विशिष्ट साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : नाटक								
Year: I				Semester: II				
Course Type	Course Code	Credit Distribution		Credits	Allotted Hours	Allotted Marks		
		Theory	Practical			CIE	ESE	Total
DSC-02	BA-MR 121T	04	00	04	60	30	70	100

Learning Objectives:

1. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्यासंबंधी आवड निर्माण करून मराठी साहित्याचा परिचय करून देणे.
2. साहित्य आस्वादाची क्षमता विकसित करणे.
3. एकांकिका या साहित्यप्रकाराचा परिचय करून देणे.
4. नवसमाजमाध्यमांच्या लेखनासाठी व उपयोजनासाठी लेखन कौशल्यांचा परिचय करून देणे.

Course Outcomes (Cos)

1. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होते.
2. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याचा परिचय करून दिला जातो.
3. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य आस्वादाची डोळस क्षमता विकसित केली जाते.
4. विद्यार्थ्यांना सामाजिक दृष्टिकोनातून आधुनिक मराठी साहित्याचा अन्वयार्थ समजतो.
5. विद्यार्थ्यांना एकांकिका या साहित्यप्रकाराचा परिचय होतो.
6. नवसमाजमाध्यमांच्या अभ्यासातून विविध उपयोजित कौशल्ये विद्यार्थ्यांना आत्मसात करता येतात.

Detailed Syllabus:

Unit I: नाटक : स्वरूप व संकल्पना

(१५)

1. नाटक : स्वरूप व प्रकार
2. एकांकिका : संकल्पना व घटक
3. एकांकिका : संहितामूल्य व प्रयोगमूल्य

Unit II: अभ्यासपुस्तक : मराठी एकांकिका

(३०)

1. हंडाभर चांदण्या – दत्ता पाटील
पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे. (संपा. : प्रा.डॉ. शिरीष लांडगे, प्रा.डॉ.बाळकृष्ण लळित, प्रा.डॉ. भास्कर ढोके)

Unit III: व्यक्तिमत्त्व विकास संकल्पना

(१५)

1. शारीरिक नियामके, सामाजिक व सांस्कृतिक नियामके
2. व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे स्थान
3. भाषांतर लेखन

Suggested Readings/Material:

1. एकांकिका वाटचाल, संपादक श्री. रं. भिडे व इतर, सोमय्या पब्लिकेशन, मुंबई, १९६९.
2. निवडक मराठी एकांकिका संपादक सुधा जोशी, साहित्य अकादमी, दिल्ली, १९८३.
3. निवडक एकांकिका, वि.भा. देशपांडे, १९७७,
4. सर्वोत्कृष्ट मराठी एकांकिका, प्रभाकर नारायण परांजपे, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे, १९४८.
5. मराठी एकांकिका : तंत्र व विकास, श्री. र. भिडे, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे,
6. एकांकिका विचार आणि सर्वोत्तम एकांकिका, जयंत पवार व इतर, नेहरू सेंटर प्रकाशन, मुंबई १९९३.
7. टॅक्स फ्री आणि इतर एकांकिका (प्रस्तावना), चंद्रशेखर फणसळकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे १९९५,
8. समग्र एकांकिका भाग १ व २. विजय तेंडुलकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००४.
9. चतुरंग सवाई एकांकिका, संपादक चतुरंग परिवार, १९८८-२०१२ रौप्यमहोत्सवी वाटचाल विशेषांक.
10. व्यावहारिक मराठी, डॉ. कल्याण काळे, डॉ. दत्तात्रय पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.
11. व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
12. व्यावहारिक मराठी, डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, प्रा. रंजना नेमाडे
13. व्यावहारिक, उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमाची कार्यशैली, डॉ. संदीप सांगळे, डायमंड पब्लि., पुणे.
14. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
15. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी, डॉ. मनोहर रोकडे
16. मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन, प्रा. सुहासकुमार बोबडे
17. पारिभाषिक संज्ञा कोश (इंग्लिश मराठी) डॉ. स्नेहल तावरे.
18. व्यावहारिक मराठी, संपादक डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
19. उपयोजित मराठी, डॉ. केतकी मोडक, प्रा. सुजाता शेणई, संतोष शेणई
20. व्यावहारिक मराठी. प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, १८८९, डॉंबिवली (पूर्व)
21. वेबसाईट, नरेंद्र आठवले/ सुजाता आठवले, वेदिका एन्टरप्रायजेस, पुणे
22. फेसबुकच्या जगात, नरेंद्र आठवले/ सुजाता आठवले, वेदिका एन्टरप्रायजेस, पुणे
23. सोशल मिडिया, योगेश बोराटे, अथर्व पब्लिकेशन
24. सायबर संस्कृती, रमेश वरखेडे